

תת"ע 10192/06/20 - נועם יצחק אביטל נגד מדינת ישראל שלוחת תביעות תנועה נגב

בית משפט השלום לתעבורה בבאר שבע

תת"ע 10192-06-20 מדינת ישראל נ' אביטל
תיק חיצוני: 90121056452

מספר בקשה: 2

בפני	כב' השופט הבכיר, אלון אופיר
מבקשים	נועם יצחק אביטל ע"י ב"כ עו"ד מוטי יוסף
נגד	
משיבים	מדינת ישראל ע"י שלוחת תביעות תנועה נגב

החלטה

בפניי בקשת המבקש לפסוק לזכותו הוצאות משפט וזאת לפי סעיף 80 בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין)

הרקע לבקשה

1. ביום 22.12.19 נרשמו על שם המבקש 2 דוחות תנועה. דוח בגין נהיגה ברכב לא תקין (דוח שמספרו 90121056452) ודוח נוסף מסוג ברירת משפט בגין נהיגה ללא חגורת בטיחות (דוח שמספרו 90121056445) בניגוד לתקנות 308(א) ו-83ב(א) בתקנות התעבורה בהתאמה.
2. בעקבות דוח שלישי אחר שנרשם על שם המבקש ביום 23.7.19, התברר למבקש כי ככל הנראה אדם המתחזה בשמו מקבל דוחות הנרשמים לחובתו, ולאחר בירור שביצע הגיש ביום 15.2.20 המבקש בקשה להישפט בגין הדוחות בטענה כי לא הוא זה שביצע את העבירות האמורות וכי מדובר במתחזה. במקביל הגיש המבקש תלונה במשטרה בגין התחזות (תלונה שכפי שיוסבר להלן נסגרה בתחילה ולאחר ערעור שהגיש נפתחה לחקירה מחדש).
3. המדינה הסכימה לאפשר למבקש להישפט **באחור** ביחס לדוחות נשוא בקשתו.
4. בדיון ההקראה שהתקיים ביום 29.6.20 טען המבקש כי לא הוא זה שביצע את העבירות וכי מדובר במתחזה. עוד נטען, כי המתחזה תועד וצולם במצלמת גוף של השוטר. המבקש הסביר כי הגיש תלונה במשטרה בדבר התחזות ומסיבה שאינה ברורה, התלונה נסגרה. לדבריו, התקבל הערר שהגיש על סגירת התיק (התלונה) ולבסוף, החליטה

עמוד 1

המשטרה לפתוח את החקירה מחדש. ב"כ המבקש כבר במיוחס לו בשני הדוחות הנ"ל וביקש לקבוע את התיק להוכחות כפרשה אחודה. **המדינה ביקשה שלא לקיים הליך הוכחות**, והציעה במהלך הדיון כי ב"כ המבקש יקבע פגישה מסודרת ויגיע למשרדי המשיבה על מנת שיבחנו את טענותיו. ב"כ המבקש הסכים להצעת המדינה אך ביקש כי ללא קשר לפגישתו במשטרה ייקבע התיק להליך של הוכחות.

לאחר שמיעת טיעוני הצדדים התיק נקבע להליך הוכחות ליום 10.9.20, ובמקביל הוריתי למשיבה להעמיד לעיונו של ב"כ המבקש את סרטוני מצלמות הגוף שתועדו במועד ביצוע העבירות.

5. בפתח דיון ההוכחות שהתקיים ביום 10.9.20, הודיעה המשיבה כי לאחר בדיקה שערכה, החליטה המשיבה לחזור בה מכתבי האישום ולאור חזרתה לאחר כפירה, הוריתי בהתאם לחוק על זיכוי המבקש מהעבירות שיוחסו לו בכתבי האישום. במסגרת הדיון, ולאחר שהוריתי על זיכוי המבקש, הודיע ב"כ המבקש כי הוא מבקש שיפסקו לטובתו הוצאות בהתאם לסעיף 80 בחוק העונשין. גם המבקש וגם המדינה הגישו טיעוניהם בכתב.

טענות הצדדים

6. לטענת ב"כ המבקש לא ביצע הוא את העבירות המיוחסות לו בכתבי האישום. לדבריו, מדובר במתחזה שביצע אותן. עוד טען ב"כ המבקש, כי ברגע שנודע למבקש על הדוחות נשוא הבקשה, עוד באותו יום, פנה למשטרה והגיש תלונה לפיה לא הוא זה שנהג ברכב וככל הנראה הוצגו לשוטרים מסמכים מזויפים שכללו את פרטיו האישיים. לטענת ב"כ המבקש, במקביל, הוגשו למפנ"א בקשות להישפט **באחור** בגין הדוחות נשוא הבקשה. לדבריו, במסגרת בקשותיו שטח את טענותיו בדבר חשש להתחזות ומשכך, **עוד באותה העת ידעה המשיבה על טענותיו של המבקש. המבקש טוען כי ניסה להניא את המשיבה מלהגיש כתבי אישום כנגד המבקש אך ניסיונותיו כשלו. לדבריו, בטרם הוגש כתב האישום לבית המשפט, כל טענותיו של המבקש היו מונחות בפני התובע והגם שלא היה יסוד סביר לאשמה, החליט התובע להגיש את כתב האישום.** עוד טען המבקש, כי בשיחה טלפונית שערכה נציגת מפנ"א עם המבקש ובא כוחו דאז עו"ד אביטל, מסרה כי יש בידי השוטרים מצלמת גוף. עוד טען ב"כ המבקש, כי חרף החלטתו של בית המשפט בדבר העמדת הסרטונים לעיונו, המשיבה סירבה להעביר את הסרטונים ומסרה לו כי עד שלא יוגש כתב אישום כנגד המתחזה, ההליך שכנגד המבקש יימשך. עוד הוסיף וטען, כי הגיש בקשה לעיון והעתקת חומרי חקירה בתיק המתנהל כנגד המתחזה ולדבריו, המתחזה זייף אף את לוחיות הרישוי של הרכב עמו נהג. ב"כ המבקש טוען כי המשיבה התרשלה וכתוצאה מכך נגרמו למבקש נזקים ועיוות דין ומשכך, עותר לפסיקת הוצאותיו של המבקש בגין ההליך שנאלץ לנהל.

7. לטענת המשיבה, התביעה החליטה לחזור בה מהאישום בהזדמנות הראשונה ועל כן לא פעלה באופן זדוני ולא גרמה להימשכות ההליכים. לדברי המשיבה, בטרם הוגש כתב האישום כנגד המבקש, סברה כי ישנן די ראיות לכאורה בנוסף, קיים סיכוי סביר להרשעתו וזאת לנוכח זיהויו של המבקש ע"י השוטרים באמצעות מצלמת גוף. לדבריה, לא יכולה הייתה לצפות כי תיטען טענת ההתחזות על סמך חומר הראיות הקיים ברשותה. עוד טענה המשיבה, כי פעלה בתום לב ובזהירות ראויה ולא בדפוס פעולה קיצוני של אי סבירות בולטת בהגשת כתבי האישום כנגד המבקש ולפיכך, מבקשת לדחות את הבקשה על הסף.

המסגרת הנורמטיבית

8. סעיף 80(א) לחוק העונשין, תשל"ז 1977 קובע כי:

" משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט"

סעיף 80 לחוק העונשין קובע שתי עילות חלופיות לפיהן רשאי ביהמ"ש להורות על פסיקת הוצאות ופיצויים לנאשם שזוכה או בוטל נגדו כתב האישום במשפט פלילי. האחת, כי לא היה יסוד להאשמתו של הנאשם, והשנייה בהתקיים נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות.

9. העילה "לא היה יסוד להאשמה"

על פי ההלכה הפסוקה, המדובר בעילה צרה ביותר, אשר הטוען לקיומה צריך להוכיח מצב קיצוני של אי סבירות בולטת בהעמדתו לדין, ולא די בחוסר סבירות "סתמי".

כמו כן, נקבע כי התערבות בית המשפט בשיקול הדעת הרחב של רשויות התביעה בדבר הערכת חומר הראיות שבידם, תעשה באופן מצומצם ובמקרים בהם הדבר נעשה באופן בלתי סביר בעליל או קיצוני (רע"פ 4121/09 **שגיא נ' מדינת ישראל** (2.3.11)).

לצורך בחינת התקיימותה של עילה זו, על בית המשפט לבדוק את תשתית הראיות שהייתה מונחת בפני התביעה עובר להגשת כתב האישום, כאשר הערכה שגויה של חומר הראיות ע"י התביעה מקימה את הבסיס לחיוב המדינה בהוצאות ופיצויים (ע"פ 1767/94 **יוסף נ' מדינת ישראל** (7.2.99)).

בפסיקה נקבע כי האיזון בין כל השיקולים המנוגדים, נבחן על פי מבחן הסבירות, כלומר, אם התביעה נהגה בסבירות ובהירות ראויה, כראוי לתביעה, הרי שגם אם נאשם יזוכה, לא יקבע בית המשפט כי לא היה יסוד להאשמה, אך אם התביעה נהגה שלא בסבירות ושלא בהירות ראויה, המדינה תישא בהוצאות הנאשם (ראו ע"פ 4466/98 **דבש נ' מדינת ישראל** (22.1.02); ע"פ 1524/93 **מיכאלשווילי נ' מדינת ישראל** (26.4.94); ע"פ 5205/04 **גואטה נ' מדינת ישראל** (3.7.07)).

10. העילה של "נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי"

בעוד שהעילה הראשונה צרה ומצומצמת, העילה השנייה מנוסחת באופן עמום ומאפשרת לבית המשפט שיקול דעת רחב בשאלה האם להעניק פיצוי לנאשם שזוכה.

בפסיקה נקבעו אמות מידה מנחות לצורך גיבוש עילה זו, אם כי נקבע כי אין המדובר ברשימה סגורה, וכי על בית המשפט לבחון את נסיבותיו של כל מקרה ומקרה.

בין היתר נקבע, כי לצורך בחינת עילה זו, ישנה רלוונטיות לאופן ניהול החקירה, אופן ניהול ההליך המשפטי ע"י התביעה (האם נגרמו לנאשם עיוות דין, או הכבדה יתרה ללא הצדקה), התארכות המשפט יתר על המידה, האם כתב האישום התבסס על ראיות שהתבררו לאחר מכן כעלילת שווא, נסיבותיו האישיות של הנאשם והפגיעה הקונקרטית שנגרמה לו, מהות הזיכוי וכדומה. (ראו: ע"פ 7826/96 ריש נ' מדינת ישראל (8.5.97)).

דין והכרעה

11. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת מהלך ניהול התיק שבפניי, להלן בחינת ההלכות לאור הנסיבות של המקרה הקונקרטי שבפני:

בחינת העילה "לא היה יסוד לאשמה"

12. בענייננו, המבקש העלה את טענותיו בפני המשטרה כבר בעת בקשתו להארכת מועד להישפט, ואף הגיש תלונה במשטרה. בקשות אלה הוגשו על ידי המבקש זמן רב לפני שהגישה המדינה את כתבי האישום ולפני שבית המשפט הקריא את כתב האישום לנאשם ביום 29.6.20. יודגש, כי כל טענותיו של המבקש היו מונחות בפני התובע המשטרתי בטרם החליט על הגשת כתב אישום שכן כל חומר הראיות (ובכלל זה פניות מבקש להארכת מועד להישפט באחור) מקושרות לדוח נתון וניתנות לצפייה במערכת המחשב המשטרית על ידי כל תובע. נכון כי בפני התובע היה גם זיהוי לכאורה של השוטר את החשוד אותו עיכב (זיהוי הקושר לכאורה שמית את המבקש לביצוע העבירות), יחד עם זאת, ראיות אלה עמדו בסתירה לטענות המבקש כי המדובר במתחזה וכי סרטי מצלמות הגוף של השוטרים יכולים להוכיח זאת. אף על פי כן, המשיבה לא הודיעה כבר בשלב ההקראה או לפניו (שנוצר אחרי שהמבקש ביקש לאפשר לו להישפט באחור) כי היא חוזרת בה מהאישום או מבקשת לקבוע לתזכורת צדדים. פעולה כזו, לו הייתה מבוצעת על ידי המדינה, הייתה מובילה לביטול כתב האישום ללא זיכוי וזאת מכח סעיף 94(א) בחוק סדר הדין הפלילי.

13. משהובא לידיעת המשיבה כי במקרה דנן ישנו חשש להתחזות, טענה שהועלתה בהזדמנות הראשונה, ולפני הגשת כתב האישום, היה עליה לשקול את עצם הגשת כתב האישום, זאת לאור הראיות החד משמעיות שהיו בידיה (צילומי המתחזה במצלמת גוף של השוטר) ולאור תלונת המבקש על התחזות לו.

14. עובדתית הגיעה המדינה למצב בו כופר הנאשם בכתבי אישום כאשר בידי המדינה ראיות ברורות לכך שאין כל יסוד לאשמה (או לפחות ראיות שהצדיקו ביצוע השלמת חקירה להשוואת צילומי מצלמות הגוף לפני הנאשם), וראיות אלה נמצאו בידיה טרם הגשת כתב האישום, טרם ישיבת ההקראה, וטרם השיב הנאשם לאישום.

15. אני סבור כי במצב לעיל מתקיים המבחן שנקבע לפיו חל "מצב קיצוני של אי סבירות בולטת בהעמדתו לדין". השלמת החקירה ובחינת הסרטונים טרם הגשת כתב האישום הייתה גורמת בהכרח לחזרה מאישום טרם ההקראה או לאי הגשת כתבי האישום שכן בידי המדינה היו ראיות המוכיחות כי אין כל יסוד לאשמת המבקש.

בחינת העילה "נסיבות אחרות המצדיקות זאת"

16. המדינה הכירה בסופו של יום כי טענת ההתחזות שהעלה המבקש, טענה נכונה היא (אלמלא סברה כך המדינה הייתה מנהלת התיק מן הסתם). הכרת המדינה בעובדה זו הובילה לחזרתה מאישום לאחר כפירה של המבקש, ובהתאם לחוק לזיכוי המוחלט ולא מחמת הספק.

17. אשר לנסיבות הנוגעות למבקש באופן אישי, התרשמתי כי למבקש נגרמה טרדה רבה כתוצאה מהגשת כתב האישום נגדו (המבקש ביקש להישפט באחור בלית ברירה שכן לא הייתה בידו דרך אחרת להגיע למצב של סגירת תיקו או להגיע למצב של זיכוי). המבקש הגיש בקשה לגילוי חומר ראיות כדי שיוכל לצפות בסרטוני הגוף שהוכחו את טענתו, הוא נאלץ להגיע למשרדי התביעה כדי לנסות ולשכנע להימנע מהמשך המשפט נגדו, הוא נאלץ לעקוב אחר תלונה שהגיש אשר נסגרה על פניו בחוסר צדק ולאחר מכן נפתחה לחקירה שוב. המדובר בהתנהלות רבה וארוכה של המבקש מול הרשות המבצעת של המדינה אף שלאורך כל הזמן הזה בידי המשטרה היו סרטוני הגוף של השוטרים המתעדים את המתחזה ובברור פשוט ניתן היה לחדול את ריצותיו של המבקש מול המערכות השונות.

18. אני קובע כי המבקש זכאי לפיצוי מהמדינה לפי שתי העילות הקבועות בסעיף 80 שבחוק העונשין. אני מקבל את טענתו כי נגרמו לו נזקים כלכליים שכן, נאלץ הוא להפסיד ימי עבודה ושילם הוצאות הגנה בגין שכר טרחת עורך דין. המבקש הציג קבלה ע"ס 500 ₪ וכן הסכם שכ"ט עו"ד בסך 15,000 ₪. יחד עם זאת, תחשיב ההוצאות אינו דומה לתחשיב המתנהל לפי דיני הנזיקין (השבת המצב לקדמותו) ולצורך חישוב הוצאות ראיות בהליך פלילי יזדקק בית המשפט בין היתר לתקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), תשמ"ב-1982 (להלן: תקנות הפיצויים) כבסיס החוקי להערכת הפיצוי הראוי לפי סעיף 80 בחוק העונשין. לצורך הערכת סכום הפיצוי הראוי, יש לקחת בחשבון את העובדה כי המדובר בשני דוחות תנועה פשוטים (עבירות קנס) לגביהן לא נדרשה כל הכנה משפטית מורכבת, ולמעשה עיקר הפעילות המשפטית שבוצעה הסתכמה במספר פניות למשטרה עם דרישה למצות את החקירה ביחס לדוחות, הגשת בקשה לפי סעיף 230, דיון לפי סעיף 74 ושיבה בתיק העיקרי שם נרשמה כפירה באישומים. אין המדובר בעינוי דין ארוך ומתיש שעבר המבקש, קל וחומר כאשר המדינה חזרה בה מהאישומים (גם אם באחור) טרם החלו להישמע ההוכחות. לאחר שבחנתי את הסכומים המופיעים בתקנות הפיצויים, ובחנתי את הנזקים והטרחה שנגרמה למבקש בפרשה זו, על רקע כמות הדיונים שהתקיימה בפועל והערכת הזמן שהשקיעו המבקש ובא כוחו בפרשה, הגעתי לכלל מסקנה לפיה פיצוי בסך 2000 ₪ יישקף את הסכום הסביר והראוי.

19. לפיכך, החלטתי לחייב את המשיבה לשלם למבקש הוצאות בסך של 2000 ₪ אשר ישולמו לו תוך 90 יום מהיום.

20. המזכירות תשלח העתק החלטתי לצדדים.

ניתנה היום, כ' טבת תשפ"א, 04 ינואר 2021, בהעדר הצדדים.